

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ในศตวรรษที่ 21 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Guidelines for Desirable Characteristics Development of Student Teachers in Teaching
Practice Experience of The 21st Century, Faculty of Education, Silpakorn University

กรภัสสร อินทรบำรุง

Kornphassorn Intarabumrung

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education Silpakorn University

ศิริณา จิตต์จรัส

Sirina Jitcharat

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education Silpakorn University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 215 คน ประกอบด้วย นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ จำแนกตามสาขาวิชา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ สภาพปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การพัฒนาความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ รวมทั้งสิ้น 36 ข้อ ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการ และเงื่อนไขของความสำเร็จ มีผลการยืนยันของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ศตวรรษที่ 21, นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

Abstract

This study aimed to: 1) investigate the level of the desirable characteristics of student teachers in teaching practice experience of the 21st Century, Faculty of Education, Silpakorn University and 2) investigate characteristics development Guidelines for student teachers in teaching practice experience of the 21st Century. The participants of this study were 215 people: student teachers who were the fifth year students of the academic year 2019, mentors and university supervisors. The instruments used in this research were a questionnaire and focus group discussions. The quantitative data was calculated for the arithmetic to mean scores, percentages, and standard deviation while the qualitative data was analyzed using content analysis. The results were found as follows: 1) Current status and needs for desirable characteristics of student teachers, mentors and university supervisors in teaching experiences were at a high level. The sample group that had a significantly highest score was student teachers. 2) There were 36 characteristics development guidelines for student teachers. They consisted of learning management contexts, principles, objectives, goals, methods and conditions of success. The confirmation from 5 experts was at the highest level.

Keywords: Desirable Characteristics, 21st Century, Student Teachers

บทนำ

ครู เป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ภารกิจของครูจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญ เนื่องจากสังคมส่วนใหญ่มุ่งหวังให้ครูพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่านานาชาติประเทศ โดยมีหน้าที่สำคัญคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ อบรมสั่งสอนผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะ ความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข (Office of the Higher Education Commission, 2016) นอกจากครูจะมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังให้เยาวชนไทยเป็นคนเก่งและคนดีแล้ว ครูยังต้องปลูกฝังความคิดที่ตีงามแก่ศิษย์ ดังพระบรมราโชวาทในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาในปี การศึกษา 2559 (<https://siamrath.co.th>) ความว่า

“...ความเป็นครูจึงมิใช่คุณสมบัติสำหรับครูเท่านั้น หากแต่เป็นคุณสมบัติที่จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่กุลมาก แก่ทุกคนและกิจทุกอย่าง บัณฑิตทั้งหลายแต่ละคณะแต่ละคน ล้วนเป็นผู้มีพื้นฐานวิชาการแน่นแฟ้นดีอยู่แล้ว น่าจะศึกษาเรื่องความเป็นครูให้เห็นจริง และอบรมให้บังเกิดขึ้นพร้อมในตนเองบ้าง เพื่อประโยชน์ส่วนรวมกันในชาติบ้านเมืองของเรา...”

นอกจากนี้ ความสำคัญของครูยังมีปรากฏใน พระราชดำรัสในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิกร ครั้งที่ 3 ปี 2562 แก่ครูที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อเข้ารับพระราชทานรางวัล จาก 11 ประเทศในอาเซียนและติมอร์-เลสเต เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562 (<https://news.thaipbs.or.th>) ความตอนหนึ่งว่า

“...ครู คือ ปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ครู คือ มนุษย์ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กนักเรียนที่จะพัฒนาคุณลักษณะของตนเองและสร้างค่านิยมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น ไม่มีเทคโนโลยีใด ๆ สามารถมาแทนที่ครูได้ ...”

พระบรมราโชวาทของทั้งสองพระองค์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบได้ว่า ผู้ที่เป็นครูนั้นมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศประเทศไทยให้มีความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ให้การลงทุนด้านการศึกษาที่สูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ในขณะที่เวทีเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) มีการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันระดับโลกในปี ค.ศ. 2014 พบว่า คุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในอันดับที่ 86 ของโลกและเป็นอันดับ 7 ของอาเซียน (CEP: Centre for Educational Psychology, 2014) ข้อมูลเหล่านี้แสดงถึงปัญหาในระบบการศึกษาซึ่งมีกลไกสำคัญ คือ “ครู”

สอดคล้องกับงานวิจัยเมื่อปี 2556 พบว่า วิชาชีพครูมีปัญหาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมากต่อคุณภาพการศึกษาที่ลดต่ำลง ในขณะที่เดียวกันวิกฤตศรัทธาต่อวิชาชีพครูก็ส่งผลอย่างยิ่งต่อคุณภาพที่ลดต่ำลงของนิสิต/นักศึกษาที่เข้าเรียนครูและขวัญกำลังใจของผู้อยู่ในอาชีพครู (Office of the Higher Education Commission, 2016)

กระบวนการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษา ได้ออกแบบกระบวนการผลิตครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เน้นฐานความรู้และการวิจัย เพิ่มเวลาการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษามากขึ้นแบบ field-based program ที่มีคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพขั้นสูงตามเกณฑ์ของสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และมีความยืดหยุ่นในการตอบสนองความจำเป็นเร่งด่วน และความจำเป็นระยะยาวของสถานศึกษา ที่เน้นความเชี่ยวชาญในการสอนสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทุกสาขา ในขณะที่ประกาศคณะกรรมการคุรุสภาเรื่อง รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ได้กำหนดสาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาไว้ใน 3 เรื่องหลัก ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) การปฏิบัติหน้าที่ครู ได้แก่ มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นพลเมือง 2) การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตร การจัดทำแผนการสอนและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน และรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ สื่อ และการวัดการประเมินผลการเรียนรู้ การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอน และ 3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่ ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ในประกาศรายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (Ratchakitcha, 2020) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาที่เน้นการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูให้มีคุณภาพ โดยเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ได้กำหนดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา ในโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาวิชาชีพครู โดยมีระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งส่วนของโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูซึ่งมีครูพี่เลี้ยงในรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้นิเทศ และในส่วนของมหาวิทยาลัยมีอาจารย์ในสาขาวิชาเป็นผู้นิเทศ

จากความสำคัญของมาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบกับวิกฤตของระบบการผลิตและพัฒนาครู ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 บทบาทของครูที่จะเชื่อมโยงองค์ความรู้กับยุคดิจิทัล คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาคุณลักษณะ พร้อมแนวทางทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ พัฒนาส่งเสริมแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ ให้สอดคล้องกับความเป็นมาตรฐานวิชาชีพครูสากลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3 ใน ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ครอบคลุมการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 ซึ่งผ่านการยอมรับการวิจัยในมนุษย์และได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนโดยมีรายละเอียดของกรอบแนวคิด ขอบเขตในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยไว้ดังนี้

1.1 ประชากร มีทั้งสิ้น 390 คน ประกอบด้วย

1) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 171 คนจำแนกตามสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาการประถมศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ

2) ครูพี่เลี้ยง จำนวน 171 คน จำแนกตามสาขาวิชาเช่นเดียวกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562

3) อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 48 คน จำแนกตามสาขาวิชาเช่นเดียวกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 215 คน ประกอบด้วย

1) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 96 คน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 96 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณตามสูตรของ Taro Yamane โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Satisfied Random Sampling) จำแนกตามสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 9 คน สาขาวิชาการประถมศึกษา 13 คน สาขาวิชาภาษาไทย 9 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา 14 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 21 คน และสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ 30 คน

2) อาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 23 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้ (1) เป็นอาจารย์นิเทศก์ประจำสาขาวิชา และ (2) มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาการวิจัย ได้แก่ สภาพปัจจุบันและความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะเพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่าง ตุลาคม 2561 - กันยายน 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกประเด็นการประเมิน เป็นตอนที่ 1 และ 2 แบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ ตอนที่ 3 แบบสอบถามสภาพความต้องการและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2) นำแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไปให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ตรวจสอบหาความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.00

3) เสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

4) นำแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งรายข้อและทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.949

5) กำหนดประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และนำเสนอในเวทีสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

6) มีการยืนยันผลแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และ อาจารย์นิเทศก์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยคณะผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยฝึกประสบการณ์ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุญาตหมายกำหนดเวลา และสถานที่

2) จัดการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) โดยเชิญผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และ อาจารย์นิเทศก์ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 ท่าน เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21

3) ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ท่าน ยืนยันแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้วยการใช้สถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21

การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการวิเคราะห์แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ นำมาจัดทำเป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และศิษย์เก่า

การนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณนำเสนอในรูปของตาราง ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) การเผยแพร่งานวิจัยโดยการลงบทความ และการบูรณาการในการเรียนรู้เป็นสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สามารถสรุปผลการวิจัยในลักษณะโมเดลและแผนภาพ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในศตวรรษที่ 21 ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในศตวรรษที่ 21 (KAS Model) ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledges) ด้านเจตคติ (Attitude) และด้าน ทักษะ (Skills) ประกอบด้วย 37 คุณลักษณะ ดังภาพที่ 1

Knowledges ความรู้:

- สาขาวิชาที่ศึกษา
- หลักสูตร เทคนิคการสอนและการบูรณาการศาสตร์
- ปรัชญา และพื้นฐานทางการศึกษา
- จิตวิทยาการศึกษาในศตวรรษ ๒๑
- การวัด และประเมินผลการเรียนรู้
- ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสาร
- หลักการจัดการเรียนรู้ และเทคโนโลยีดิจิทัล
- การวิจัยตามสภาพจริง
- การออกแบบและดำเนินการประกันคุณภาพ
- พัฒนาค้น แก่ปัญหาในงานและการดำเนินชีวิต
- ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- วัฒนธรรมองค์กร

Skills ทักษะ:

- จัดการเรียนรู้ พัฒนานวัตกรรม
- บูรณาการความรู้กับศาสตร์การสอน
- ถ่ายทอดความรู้
- จัดการชั้นเรียน
- คิดวิเคราะห์ และบูรณาการการเรียนรู้
- จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความแตกต่างของ ผู้เรียนที่มีลักษณะเฉพาะ
- ออกแบบ และใช้สื่อได้อย่างสร้างสรรค์
- ใช้สารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร
- ใช้คอมพิวเตอร์จัดเก็บและนำเสนอข้อมูล
- ใช้ภาษาและการสื่อสาร
- แก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์
- วัดและประเมินผล
- สร้างมนุษยสัมพันธ์
- ทำงานร่วมกัน
- ใช้ชีวิตในพหุวัฒนธรรม

Attitude เจตคติ:

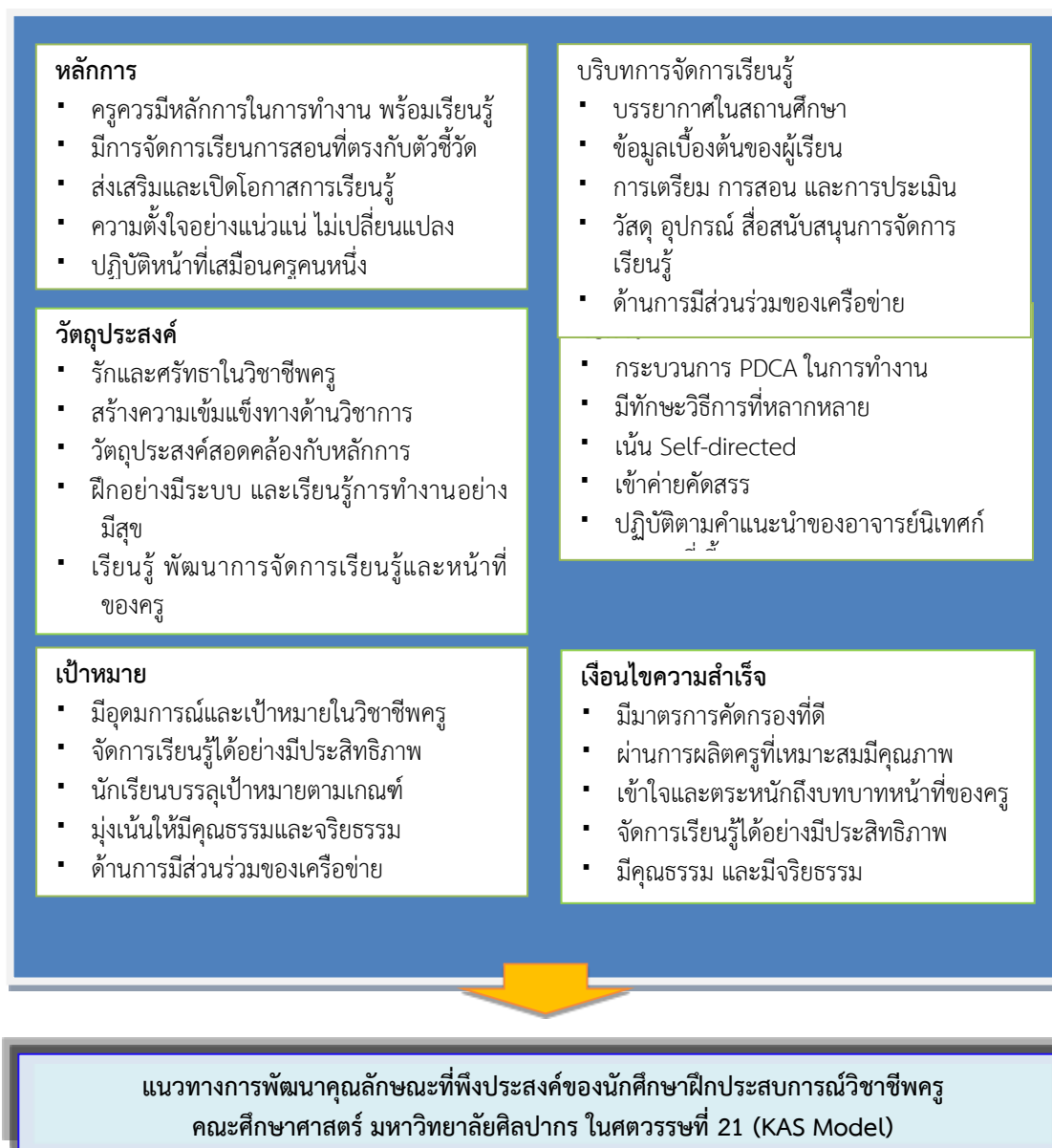
- เมตตาต่อศิษย์และรักความเป็นครู
- จรรยาบรรณทางวิชาการ และวิชาชีพครู
- บุคลิกลักษณะ และการแต่งกายเหมาะสม
- สุขภาพ อ่อนนุ่ม และมีความเป็นมิตร
- เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีจิตสาธารณะ
- ระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบ เป็นตัวอย่างที่ดี
- ซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง ต่อหน้าที่และต่อองค์กร
- เคารพกฎ ระเบียบ และเชิดชูเกียรติขององค์กร
- อดทน อดกลั้น และมีเป้าหมายของชีวิต
- เคารพสิทธิ รักความเสมอภาค ยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น

KAS Model

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษา ศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ในศตวรรษที่ ๒๑

ภาพที่ 1 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร ในศตวรรษที่ 21

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย บริบทการจัดการเรียนรู้ วิธีการ และเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย แล้วนำมาสนทนากลุ่มย่อยร่วมกัน เพื่อนำไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในศตวรรษที่ 21
อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ พบว่า ภาพรวม สภาพปัจจุบัน อยู่ระดับมาก สำหรับความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาพรวม อยู่ระดับมากที่สุด โดยนักศึกษา มีความคิดเห็นว่า สภาพปัจจุบันมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ระดับมาก สำหรับความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ครูพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นว่า สภาพปัจจุบันมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ระดับมาก สำหรับความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด อาจารย์นิเทศก์ มีความคิดเห็นว่า สภาพปัจจุบันมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง สำหรับความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุดสอดคล้องกับ **ทัศนีย์นารถ ลิ้มสุทธีวันภูมิ**. (Limsuthiwanpum, T., 2011) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูของนักศึกษาและอาจารย์คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ**เบญจมาศ พัฒนชีวะพูล** (Pattanachiwapul, B., 2017) พบว่า คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนวัดคลองขวาง (เจริญชนม์ ราษฎร์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันด้านความรู้ในรายข้อที่มีระดับปานกลาง ประกอบด้วย 1) มีความรู้ในเรื่องปรัชญาและพื้นฐานทางการศึกษา 1) มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมองค์กร 2) มีความรู้ในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน และ 3) มีความสามารถประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรฐานความรู้ซึ่งสำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ที่ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องได้รับ คือ ปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ด้านต่าง ๆ 11 ด้าน อย่างไรก็ตามความรู้ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ภาคการศึกษาโดยเฉพาะคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้ตระหนักถึงความสำคัญที่กำหนดในนโยบาย หลักสูตร ตลอดจนเน้นย้ำสู่การปฏิบัติทุกภาคส่วน (Department of Curriculum and Teaching Method Faculty of Education Silpakorn University. (2019)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันด้านเจตคติและด้านทักษะอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายข้อยกเว้นด้านการวัดและประเมินผลอยู่ระดับปานกลางสอดคล้องกับ**ทัศนีย์นารถ ลิ้มสุทธีวันภูมิ**. (Limsuthiwanpum, T., 2011) และ**เบญจมาศ พัฒนชีวะพูล** (Pattanachiwapul, B., 2017) ที่พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลและด้านวิชาการเป็นคุณลักษณะที่อยู่ในระดับรองจากด้านอื่น

สำหรับการศึกษาความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งด้านเจตคติ ด้านทักษะ และด้านความรู้ ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาคุณลักษณะของครูสังกัดโปรโนศตวรรษที่ 21 สำนักงานพัฒนา

การศึกษาครูของสิงคโปร์ (Office of Teacher Education, National Institute of Education Singapore) เป็นหน่วยงานจัดการศึกษาและพัฒนาให้แก่ทั้งครูและผู้อำนวยการโรงเรียนของสิงคโปร์ และเป็นผู้พัฒนารอบคุณลักษณะของครูสิงคโปร์ในศตวรรษที่ 21 ที่พึงประสงค์ การพัฒนาครูให้เป็นมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 สิงคโปร์เน้นการเตรียมและพัฒนาครูใน 3 ด้าน) หัวใจสำคัญในการหล่อหลอมความเป็นครูมืออาชีพ (Professional) มากกว่าอาชีพครู ซึ่งการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นการสอนที่มีลักษณะเฉพาะที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะประจำตัวของครูใน 3 ด้านหลัก คือ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ

ความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ฯ ด้านความรู้ ผลการวิจัยในรายชื่อดัง้านความรู้ที่มีความต้องการมากลำดับแรกได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถ ด้านวิชาการของสาขาที่ศึกษา 2) มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้ และ 3) มีความสามารถนำข้อมูลต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตและในการปฏิบัติงานตรงกับแนวคิดของเนื้อหาในศตวรรษที่ 21 เช่นกัน

ความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ฯ ด้านเจตคติ มีความต้องการมาก ในรายข้อ 3 ลำดับแรกได้แก่ 1) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2) มีบุคลิกลักษณะ การแต่งกายเหมาะสม และถูกกาลเทศะ และมีความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ และ 3) มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับ**พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข** (Dachakup, P. & Yindeesuk, P., 2015). ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การเรียนการสอนและกระบวนการที่ใช้พัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเจตคติ (A) ประกอบด้วย E1 (Ethic person) การเป็นแบบอย่าง การสอนแบบสอดแทรก กระบวนการสร้างค่านิยม กระบวนการสร้างความตระหนัก และกระบวนการสร้างเจตคติ

ความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ฯ ด้านทักษะมีความต้องการมาก ในรายข้อ 3 ลำดับแรกได้แก่ 1) มีทักษะในการทำงานร่วมกัน 2) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการติดต่อสื่อสาร และ 3) มีทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ และ มีทักษะและเทคนิคในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสอดคล้องกับ**พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข** (Dachakup P. & Yindeesuk, P., 2015). E2 (Electronic person) ICT-based learning กระบวนการเทคโนโลยี กระบวนการสืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และ **วิทยา เหล่มตระกูล และคณะ** (Lemtrakul W, et al., (2015) พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเหมาะสมในศตวรรษที่ 21 คือ ครูควรมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง การเป็นตัวอย่างและต้นแบบที่ดีแก่ผู้เรียน ครูต้องสร้างแรง บันดาลใจในการเรียนรู้แก่เด็ก การช่วยเหลือ แนะนำแทนการบอกความรู้ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เพื่อเติมเต็มความรู้ รวมถึงครูต้องเลือกใช้เทคนิคการสอนที่ส่งเสริมการคิดและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันการใช้เทคนิคการสอนระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การพบปะพูดคุย และการใช้เทคโนโลยีในการ สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเพื่อสร้างองค์ความรู้

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในศตวรรษที่ 21 ของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับปรัชญา แนวคิด ของมาตรฐานวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ด้าน ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย บริบทการจัดการเรียนรู้ วิธีการ และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยภาพรวม นักศึกษาควรผ่านมาตรการคัดกรองที่ดีในการผลิตครู นักศึกษาต้อง เข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของครู จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม และมีจริยธรรม มีความตั้งใจมุ่งมั่น ส่งเสริม และเปิดโอกาสการเรียนรู้ ควรมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ควรมีอุดมการณ์และเป้าหมายในวิชาชีพครู จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนำพานักเรียนบรรลุเป้าหมาย และมุ่งมั่นให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีกระบวนการ PDCA ในการทำงาน มีทักษะวิธีการที่หลากหลาย เน้น Self-directed บรรยากาศในสถานศึกษา การเตรียมการสอน และการประเมิน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ฯลฯ สอดคล้องกับมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่ได้กำหนดสาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษา ในด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู และด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นพลเมือง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตร การจัดทำแผนการสอนและจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน และรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ สื่อ และการวัดการประเมินผลการเรียนรู้ การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอน ฯลฯ ซึ่งปรากฏในประกาศรายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (Ratchakitcha, 2020) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาระบบโรงเรียนคุณภาพชั้นนำของโลกของ Mckinsey and company โดยเซอร์ไมเคิลบาร์เบอร์ ซึ่งพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับโรงเรียน คือ “คุณภาพของครูผู้สอน” การที่โรงเรียนมีคุณภาพระดับโลก มีปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การคัดคนที่เหมาะสมเพื่อเป็นครู 2) การพัฒนาให้ครูเป็นผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ และ 3) การประกันระบบการจัดการเรียนการสอนที่ดีสำหรับนักเรียนทุกคน (Office of the Higher Education Commission, 2016)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความ

ต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งความรู้ เจตคติ และทักษะ ควรมีการดำรงไว้ด้วยในการเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนให้มากขึ้น

2. สภาพปัจจุบันด้านความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย 1) มีความรู้ในเรื่องปรัชญาและพื้นฐานทางการศึกษา 2) มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร 3) มีความรู้ในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน และ 4) มีความสามารถประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งคณะศึกษาศาสตร์ ควรพิจารณาในการปรับปรุงหลักสูตร โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมความรู้ในเรื่องดังกล่าว

3. ความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ที่อยู่ในระดับมาก 3 ลำดับแรก ประกอบด้วย 1) ด้านวิชาการของสาขาที่ศึกษา 2) ด้านหลักการจัดการเรียนรู้ และ 3) ความสามารถในการนำข้อมูลต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน

4. ความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านเจตคติอยู่ในระดับมาก 3 ลำดับแรก ประกอบด้วย 1) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2) มีบุคลิกลักษณะ การแต่งกายเหมาะสม และถูกกาลเทศะ และมีความสุข อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ 3) มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน

5. ความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านทักษะอยู่ในระดับมาก 3 ลำดับแรก ประกอบด้วย 1) มีทักษะในการทำงานร่วมกัน 2) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการติดต่อสื่อสาร 3) มีทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ และมีทักษะและเทคนิคในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณาในการปรับปรุงหลักสูตร โครงการ หรือกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาครูที่มีมาตรฐานสูงขึ้น

6. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ไปประยุกต์ใช้

7. จัดให้มีการสัมมนาครูพี่เลี้ยงทุกสถานศึกษาเพื่อการแลกเปลี่ยนเชิงวิชาการ การช่วยเหลือดูแลนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทดลองแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21

3. ควรมีการศึกษาผลกระทบการปรับเปลี่ยนระยะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. ควรมีการศึกษาด้านแบบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพี่เลี้ยงโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

5. ควรมีการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี

บรรณานุกรม

- Dachakup, P. & Yindeesuk, P. (2015). **Learning management in the 21st century**. 2nd ed. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Department of Curriculum and Teaching Method Faculty of Education Silpakorn University. (2019). **Manual Professional experience training for teachers**. Faculty of Education Silpakorn University. (in Thai)
- Her Royal Highness Maha Chakri Sirindhorn. (2019). **There isn't any technology instead of teachers**. Her Royal Speech [Online]. Retrieved January 25, 2019, from <https://news.thaipbs.or.th/content/285242> (in Thai)
- His Majesty King Maha Vachiralongkorn. (2016). **"Teacher being" Royal Speech, Graduate studies of Thammasat University in 2016**. [Online]. Retrieved May 15, 2018, from <https://siamrath.co.th/n/5155> (in Thai)
- Lemtrakul W, et al. (2015). **A Model for Developing English Teachers Potentials in the 21st Century Learning Management through Intergrative Network of Primary Schools in Muangpan District, Lampang Province**. Lampang Rajabhat University and The Thailand Research Fund (TRF): ThaiSSF. (in Thai)
- Limsuthiwanpum, T. (2011). **Desired Characteristic of Teachers as Perceived by Students and Instructors at Bangkok University**. [Online]. Retrieved May 15, 2018, from <http://www.dpu.ac.th/dpurc/assets/uploads/magazine/aemlyab1eio0o80.pdf> (in Thai)
- Office of the Higher Education Commission. (2016). **Teacher production project for local development (2016-2029)**. [Online]. Retrieved May 15, 2018, from <http://www.pkru.ac.th/education/images/DocDownload/2560-1.pdf>. (in Thai)
- Pattanachiwapul, B. (2017). **The desirable characteristics of the teacher as perceived by students in Wat KhlongKhwang (ChaRunChonRatBamRung) Service Area Office Primary Education Nonthaburi zone 2**. Master of Education Program in Educational Administration Pathumthani University_(in Thai)
- Ratchakitcha, (2020). **Announcement of the Teachers' Council of Thailand**. [Online]. Retrieved July 12, 2020, from http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/109/T_0010.PDF (in Thai)